

BESLUT
2013-12-02

Klagande

NN

Det överklagade beslutet

Centrala studiestödsnämndens
(CSN) beslut den 11 juli 2013 –
Gruppen för utländska studerande

Saken

Rätt till svenskt studiestöd för EU-
medborgare

Nämndens beslut

Nämnden avslår överklagandet i den del beslutet inte har ändrats genom CSN:s beslut av den 8 augusti 2013.

Nämndens beslut får enligt 6 kap. 11 § studiestödslagen inte överklagas.

Ärendet

NN, som är medborgare i Polen, ansökte om studiemedel för en masterutbildning vid Stockholms universitet under läsåret 2013/2014. Han uppgav dock att han skulle bedriva utbytesstudier i Tyskland under höstterminen 2013. Vidare redogjorde NN för tid då han arbetat, studerat samt varit registrerad som arbetssökande.

CSN avslog ansökan med motiveringen att NN inte är svensk medborgare och inte uppfyllde villkoren för studiemedel enligt bestämmelserna om grundläggande rätt till svenskt studiestöd eller enligt EU-rätten.

NN överklagade den 26 juli 2013 och anförde bland annat följande. Under höstterminen kommer han inte att fortsätta sitt arbete eftersom han bedriver utbytesstudier. Däremot kommer han att ta ut semesterdagar och röda dagar och eftersom arbetstagare har rätt till semester bör detta räknas som fortsättning av sysselsättning/arbete. Han bifogade handlingar för att styrka sina uppgifter.

CSN beslutade den 8 augusti 2013 att bevilja NN grundläggande rätt till svenskt studiestöd under tiden den 20 januari – 8 juni 2014 eftersom han då åter har status som migrerande arbetstagare.

CSN överlämnade ärendet den 12 augusti 2013 och anförde bland annat följande. NN har inte varaktigt anknytning till Sverige eftersom han inte förvärvsarbetat i minst

två år. Under utbytesstudierna har NN studieledigt från sitt arbete. CSN tolkar detta som att han byter status från arbetstagare till studerande trots att han har kvar sin fasta anställning. Vidare bedömer CSN att 4-5 uttagna semesterdagar per månad inte rimligtvis kan tolkas som faktiskt och genuint arbete utfört under den månad då semestern tas ut, då semester är en en i förväg intjänad förmån. Statusen som arbetstagare kan kvarstå för en person som slutar arbeta om det finns ett innehållsmässigt samband mellan arbetet i Sverige och de planerade studierna. Det saknas dock ett innehållsmässigt samband mellan NN:s arbete som servitör och de nu aktuella studierna på en masterutbildning i Sverige.

Med anledning av CSN:s yttrande inkom NN med en skrivelse den 12 augusti 2013.

Författningsbestämmelser

Av 1 kap. 4-6 §§ studiestödslagen (1999:1395) framgår att utländska medborgare som kan härleda rättigheter ifråga om sociala förmåner från EU-rätten och deras familjemedlemmar i vissa fall ska jämföras med svensk medborgare.

Av 3 kap. 4 § studiestödslagen framgår att studiemedel får lämnas också till studerande som inte är svensk medborgare, om den studerande

1. är bosatt i Sverige och har permanent uppehållstillstånd här, samt
2. har bosatt sig i Sverige huvudsakligen i annat syfte än att genomgå utbildning här.

Kravet på permanent uppehållstillstånd i andra stycket 1 gäller inte för medborgare med uppehållsrätt enligt 3 a kap. 3 eller 4 § utlänningslagen (2005:716) som fått en varaktig anknytning till Sverige. Studiemedel får lämnas även om kravet på permanent uppehållstillstånd i andra stycket 1 inte är uppfyllt, om det finns särskilda skäl för det.

Av 6 § CSNFS 2006:7 framgår att den studerande för att på grund av förvärvsarbete uppfylla villkoret om en varaktig anknytning, efter den senaste inresan till Sverige i syfte att bosätta sig här ska

1. ha vistats i landet under en sammanhängande tid om minst två år, och
2. under vistelsen ha förvärvsarbetat i landet minst två år, på minst halvtid.

Undantag från ovan angivna föreskrifter kan även göras om den sökande kan härleda rättigheter från EU-rätten. Prövning enligt EU-rätten görs utifrån fördraget om europeiska unionens funktionssätt (FEUF), förordning (EU) nr 492/2011, direktiv 2004/38 samt praxis från EU-domstolen. För att en utländsk medborgare ska jämföras med svensk medborgare när det gäller rätt till studiestöd krävs att han eller hon har varit arbetstagare i Sverige eller bedrivit beskattningsbar verksamhet i Sverige som egenföretagare. Arbetet eller verksamheten ska ha haft en viss varaktighet och dessutom ha varit av tillräcklig omfattning. För att den som är arbetstagare eller egenföretagare i Sverige ska kunna jämföras med svensk medborgare, krävs dessutom att de planerade studierna avser en vidareutbildning inom det egna yrkesområdet. Under vissa förutsättningar kan den som drabbats av ofrivillig arbetslöshet behålla sin ställning som arbetstagare eller egenföretagare och jämföras med svensk medborgare när det gäller en yrkesutbildning. Vidare framgår

att barn till migrerande arbetstagare eller egenföretagare i Sverige ska jämföras med svenska medborgare.

Enligt 3 kap. 21 a § studiestödsförordningen (2000:655) får studiemedel för studier utomlands lämnas till en studerande som inte är svensk medborgare bara om han eller hon har påbörjat en högskoleutbildning vid en svensk läroanstalt och studierna utomlands kan tillgodoräknas helt som en del av den svenska utbildningen inom ramen för ett utbytesprogram. I sådant fall får studiemedel lämnas under högst ett år. En studerande som inte är svensk medborgare kan även beviljas studiemedel om studierna utomlands är en del av en utbildning som anordnas inom ett utbildningssamarbete som avses i 1 kap. 17 § andra stycket högskolelagen (1992:1434) eller i 2 a § andra stycket lagen (1993:792) om tillstånd att utfärda vissa examina och utbildningen kan leda till en examen vid en svensk läroanstalt.

Nämndens bedömning

NN är EU-medborgare och bosatt i Sverige. Han kan få svenskt studiestöd för sina utbytesstudier

- på grund av permanent uppehållsrätt, vilket innebär att han ska ha vistats lagligt i Sverige utan avbrott i fem år, eller beviljats permanent uppehållstillstånd
- på grund av uppehållsrätt och varaktig anknytning genom arbete eller sammanboende, eller
- på grund av särskilda skäl till undantag.

NN har inte permanent uppehållstillstånd eller permanent uppehållsrätt och uppfyller i nuläget inte förutsättningarna för uppehållsrätt tillsammans med varaktig anknytning eller samhällsintegration i Sverige för att kunna beviljas studiestöd. Det har inte heller framkommit särskilda skäl till undantag.

NN kan därmed få studiemedel för de aktuella utlandsstudierna endast om han enligt EU-rätten ska jämföras med svensk medborgare.

NN har uppgett att han inte kommer att arbeta under höstterminen 2013 men att han kommer att erhålla semesterersättning för några intjänade semesterdagar samt ersättning för "röda dagar". För att kunna ses som migrerande arbetstagare enligt EU-rätten krävs att det är ett verkligt och faktiskt arbete som inte utförs i så ringa omfattning att det framstår som marginellt och sidoordnat (se bland annat EU-domstolens dom av den 7 september 2004 i mål C-456/02, Trojani, dom av den 4 juni 2009 i förenade målen C-22/08 och 23/08, Vatsouras och Koupatanze samt dom av den 4 februari 2010 i mål C-14/09, Genc). Fråga är då om NN kan ses som migrerande arbetstagare under den period då han till viss del tar ut intjänade semesterdagar och liknande ersättning men i huvudsak är tjänstledig utan lön eller andra ersättningar. Nämnden finner att tjänstledighet inte är att jämföras med arbete. Vad gäller uttag av intjänade semesterdagar eller liknande ersättning från arbetsgivaren kan dock detta i och för sig anses jämföras med arbete. Under den aktuella perioden mottar dock NN sådan ersättning från arbetsgivaren för så liten tid att arbetet får ses som marginellt och sidoordnat. Han kan därför inte ses som

migrerande arbetstagare under den aktuella perioden. Inte heller kan utbildningen som han ansökt om studiestöd för ses som en vidareutbildning inom hans yrkesområde i Sverige. NN kan därför inte ses som migrerande arbetstagare under under den aktuella perioden. Överklagandet ska därför avslås.

Robert Dalman

Cecilia Hedenström

Beslut har fattats av Charlotte Waas, ordförande i nämnden, Anita Enocksson, vice ordförande, Robert Dalman, direktör, samt ledamöterna Johan Borre, Hans Eklund, Eva Gullfeldt, Mikael Herjevik och Birgitta Åkerman.

Föredragande: Cecilia Hedenström

Kopia till CSN

Kopia till CSN, Rättsavdelningen